

TURAI HÍRLAP

KÖZÉLETI HAVILAP

1992. OKTÓBER (Mindenszentek hava)

LEGYEN BÉKESSÉG KÖZTÜNK MINDENKOR!

Hála Istennek, eltűntek falunkból a rendőrök, a riporterek, újságírók, és úgy tapasztaljuk visszaállt a nyugalom, megszűnt a falu magyar és cigány lakosságának szorongása, félelme. Nem egymástól féltünk. Attól, hogy kívülről, felelőtlen nyilatkozatok után esetleg idegenek vernek éket a falu eddigi békeességben élő lakói közé.

A tragikus kettős halál, és a már előző erőszakos tettek kell, hogy észhez térítsenek mindnyájunkat: Nem élhetünk Isten törvényei nélkül. - Az emberi szokások, vélemények, magunk gyártotta udvariasságnál többre nem kötelező viselkedésformák ingatag talajon állnak, életünk építménye összeomlik, belepusztulunk. - Vegyük észre végre magunkat! Nemcsak a "Ne öl!" parancsának semmibevétele írt bennünket. Halálba vihet, életet megronthat a Ne lopj! a Ne paráználkodj! A Felebarátod házastársát ne kívánd! - A ne hazudj! isteni iránymutatás féltreelökése is. - Lakosságunk létszáma fogy, írjuk puska nélkül is magzatainkkal magunkat! - Az idegbetegségek, alkoholizmus, a tönkrement életek rémitőden intenek: Térjete vissza az Úrhoz, aki azt akarja, hogy éljete, boldogan éljete.

Hírnevünket tönkretette a sajtó, a rádió, a TV és a honatyák némelyike is! De mint köztetek élő, és mindnyájatokért felelősséggel tartozó lelkipásztor **DICSÉRETBEN RÉSZESÍTELEK BENNETEKET!**
- Bizonyára a dicséret nem illet mindenkit, de azo-

kat igen, akik a feszült, gyásztól, rémülettől veszélyes napokban tudtak "emberül" szólni, viselkedni, együttérezni a bajban lévőekkel. Tudtak hallgatni, amikor esetleg bántó szót hallottak. tudták megőrizni higgadságukat, akár a szóbeszédekben, akár idegeneknek tett nyilatkozatokban, akár a temetés megrendítő környezetében.

Jézus Krisztus követői vagyunk, tetteinkben az Ő szava irányítson. "Ne ítéld, hogy meg ne ítélessél!" - legyünk irgalmasok, megértők minden embertárs iránt, a magukról megfélemedezettek és az áldozatok iránt is! "Az dobjon követ a másakra, aki bűn nélkül van közületek!" - de hát van olyan? Azok, akik gyónni szoktak, beismerik vétküket Isten előtt, ne játszuk meg az "igazat" emberek előtt sem!

Szentmisére járók fokozott felelőssége a békeességszerzés! Hiszen kezefogva egymással, őszintén kell mondanunk, és törekednünk arra: "Legyen békeesség köztünk mindenkor!"

Ne a rosszat, a kivetnivalót keressük egymásban, hanem a jót! Mert az is van mindenki-ben! Isten minden embernek adott ajándékot, vegyük észre, becsüljük meg egymásban azt!

Békeességben élt a falu magyar és cigány lakossága eddig. Ez a szomorú eset próbára tette jóindulatunkat. Bízom a cigány és magyar híveim jóakarátában, és hiszem, ezután is békeesség lesz közöttük.

*Lukács András
plébános*

LAPUNK TARTALMÁBÓL

*Bizottsági jelentés - A Képviselő-testület nyilatkozata - Az alsórét felfedezője
Erdélyi útinapló folytatása - Keresztnévadási szokások
Karate tanfolyam Turán - Riport Benke Istvánnal*

TESTÜLETI ÜLÉSEK SZEPTEMBERBEN

Hasonlóan az előző hónaphoz, szeptemberben is két alkalommal ülésezett az önkormányzat képviselő-testülete. Az első - nem munkatervben szereplő - ülést egy meglehetősen nagy indulatokat kiváltó esemény tette szükségessé. A rendkívüli ülést elsősorban a rendkívüli esemény indokolta, de ezen kívül még két napirendi pont szerepelt a meghívón: - a telefon helyzet és egyebek.

Az ülésen a testületi tagokon kívül részt vett Szénási Tibor és Szénási István is az etnikai kisebbség képviselőjében. A polgármester által felsorolt napirendekhez kiegészítés nem volt, és a testület egyhangúlag engedélyezte a megjelentek hozzászólását (az első napirendi ponthoz).

A szeptember 13-i (vasárnap délelőtt) békés demonstrációra a cigányság határozott követelésére jött ki a Magyar Televízió. Sajnos nem az az eredmény született amit vártak, illetve vártunk. A médiákat (divatos szó mostanában) hallgatva és olvasva úgy tűnt, hogy kibékíthetetlen ellentét van a faluban cigányok és magyarok között. Ennek megcáfolása itt az ülésen is megtörtént, mindkét fél részéről. Az eseménnyel kapcsolatos állásfoglalást a testület megfogalmazta, a cigányság megjelent képviselői ezzel maximálisan egyetértettek és együtt kértük ezek közzétételét. (MTV, MTI).

Hozzászólásában Szénási Tibor köszönetet mondott a polgármesternek, egyben ígéretet tett arra, hogy a továbbiakban rend lesz, illetve kijelentette "a politikai pártok hagyjanak minket békén" (Lásd: parlamenti acsarkodások). Szénási István elsősorban a TSZ-t hibáztatta a történetért "ilyen embernek hogy adhatnak fegyvert?" és hiányolta a TSZ megszólalását. Megemlítette még, hogy "van aki nemzeti hőst csinál a gylkosból!" Ez utóbbi viselkedés eléggé el nem ítéhető!

Kálna Tibor hozzászólásában sok példával bizonyította, hogy szó sincs faji megkülönböztetésről s főleg fajüldözésről. "Természetesen van faji előítélet, de szerintem az emberek kétféle csoportba sorolhatók, jó ember - rossz ember".

Hozzászólásaiban több felhőborítónak tartották (és tartják ma is) amit a médiák műveltek, ehhez képest egészen szolid hangú és nagyon körültekintően fogalmazott "Nyilatkozat" látott napvilágot. (A nyilatkozat elhangzott a televízió Híradójában és olvasható lapunk 4. oldalán).

Második napirendi pont a TELEFON-téma. Polgármesterünktől megtudhattuk - amit azóta már a kedves olvasó is tud, s talán már a zsebébe is könnyebb lett a befizetendő összeggel - hogy a DIGITEL RT. megszűnt, a környék 59 önkormányzat megalakította a DIGITEL 2001 Részvénytársaságot. A testület határozott arról, hogy belép a RT-be, és hozzájárul

rol Tóth István vezetőségi tagként történő munkálkodásához. (A témáról bővebben a szórólapokról tájékozódhatunk).

Az egyebek címszó alatt Zseli István beszámolt az Aszódi Gimnáziumban tartott iskolaszéki ülésen elhangzottokról (ahol a környék támogatását kérték a 6 osztályos gimnázium beindítására).

Hasonlóan a korábbi ülésekhez természetesen most is szó volt a gépészet helyzetéről. Sajnos némi csúszás van, illetve lesz a határidőben (Sok nem várt esemény, illetve körülmény miatt). A bekötések száma akkor 570 volt s folyamatban mintegy 100. Egyébként a munkák könnyítése, illetve az ügyintézés gyorsítása érdekében TIGÁZ kirendeltség kezdte meg működését a TSZ Iroda területén.

Szeptember 28-án havi rendes ülésére jött össze a testület. A jelenléti iv tanúsága szerint most is csak Medveczki László maradt távol, mivel még mindig betegállományban van. Napirenden a Szociális Bizottság jelentése, a pénzügyi ellenőrzés tapasztalatai és egyebek szerepeltek. A napirendi pontok megvitatása előtt a polgármester ismertette az elmúlt egy hónap legfontosabb eseményeit, illetve a testületi határozatok végrehajtását. A napirendi pontokat és azok tárgyilagos sorrendjét a testület elfogadta. A Szociális Bizottság beszámolójához (jelentésekhez) Lévai Józsefné fűzött rövid kiegészítést, illetve néhány szavas módosítást. (A beszámolót lapunk 3. oldalán olvashatja a kedves olvasó).

Zseli István javasolta a kisnyugdíjasok - kérelem nélküli - egyszerű segélyezését. A témában elég sok hozzászólás volt, jó és még jobb ötletek arra, hogy miképp tudnánk segíteni - még ha "jelképes" összeggel azokon, akik erre tényleg rászorulnak de szegyelelnek kérni! (Van aki nem szegyeell!). A testület végül úgy döntött, hogy a szülési és temetési segély összegét 1993. január 1-től 3.000.-Ft-ról 5.000.-Ft-ra emeli, továbbá 200 eFt keretösszeg szétosztását a Szociális Bizottság hatáskörébe utalja.

A pénzügyi ellenőrzés tapasztalatairól készült beszámolót a testület rövid átbeszélés után elfogadta, majd a témánál maradvá áttért (illetve visszatért) az augusztus 24-i ülésen elnapolt első féléves gazdálkodási tevékenység értékelésére. A korábbi táblázathoz immár elkészült a szöveges értékelés - lényegre törő és nem bőbeszédű formában. A beszámoló elfogadásra került, annak ellenére, hogy az előirányzat, központi módosításait a testület nem hagyta jóvá.

Az egyebek címszó alatt ismét több fontos dolog került napirendre: Gáz téma - OTP. (Sajnos az utolsó 65 igény most került elbírálásra, illetve a szerződés megkötésére.) E nagyfokú késés a vállalkozó számlájának késedelmes teljesítéséhez vezetett.

Foglalkozott a testület az iskola - elsősorban gazdasági - helyzetével, mely az itt elhangzottak alapján komoly pénzügyi gondok elé néz. A pénzügyi csoport beszámolója szerint a nyilvántartások már naprakészek, így az onnan kapott adatok alapján az iskola meg tudja nézni, mely szakterületnél volt túlzott felhasználás (esetleg alátervezés). Foglalkozott a testület a Művelődési Ház vezetői pályázataival és a hivatal létszámában egy felállítású köznevelődési munkatárs alkalmazását javasolta a polgármesternek.

Tudomásul vette a testület két házaspár támogatási kérelmének visszavonását, valamint a 3325/15 számú ingatlan (önk.tul.) vevőjének Kálna Tibort jelölte (kérelmére). Ugyanitt elfogadta Ambrus Attila kérelmét, amelyben 1990-ben vásárolt ingatlanját visszaadja, a hivatal pedig a vételárat visszafizeti.

Sára Mihály

ANYAKÖNYVI ADATOK

1992. szeptember hónap

Születés:

Dencs Elvira	(08.15.)
Hajzer Dalma	(08.01.)
Holecz Máté	(07.23.)
Kómár Péter Zoltán	(08.17.)
Radics István	(08.16.)
Szabó Mária	(08.14.)
Szénási Róbert	(08.13.)
Vidák Mária Lilla	(08.13.)

Házasságkötés

Albulov Csaba Zoltán - Varga Mária
Baranyi József - Farkas Emese
Farkas Ferenc - Szántó Katalin
Kiss Attila - Mahó Terézia
Pásztor István - Hajdú Veronika

Halálozás

Dolányi Józsefné sz. Babinyecz Anna
Erdélyi János
Farkas Jenő
Franka Józsefné sz. Nagy Erzsébet
Király István
Mácsai Jánosné sz. Gólya Rozália
Nagy Kálmánné sz. Kátai Mária
Szécsényi János
Szota Györgyné sz. Kuti Piroska
Tellér János
Tóth-Gáspár János
Visy József Lászlóné sz. Lőrincz Éva

Tura, 1992. október 01.

Az önkormányzat képviselő-testület következő ülése

1992. október 26. de 9 órakor lesz

Napirend:

- Hatósági munka törvényessége
ea.: Vadász György jegyző
- Jelentés az állategészségügy helyzetéről
ea.: Dr. Dobos László állatorvos
- A Szervezeti és Működési Szabályzat felülvizsgálata
ea.: Vadász György jegyző

JELENTÉS A SZOCIÁLIS BIZOTTSÁG TEVÉKENYSÉGÉRŐL

Az Önkormányzatokról szóló törvény kötelezően nem, de javaslati szinten Szociális Bizottság működését határozza meg. Községünk Képviselő-testülete a szociális tevékenység jelentőségét figyelembe véve 1990. őszén a testületi tagokból 3 tagú bizottság működését határozta el.

1991. márciusában a bizottság kérésére egy képviselő taggal és három külső taggal bővítette ki a szociális bizottságot. 1991. márciusától hat főből áll a bizottság.

Az Önkormányzat Szervezeti Szabályzata a Szociális Bizottság feladatát határozza meg a - szociális kérdések

- egészségügyi ellátás
- foglalkoztatottság
- gyermek- és ifjúságvédelem
- családvédelemmel kapcsolatos teendőket.

A hivatal igazgatási csoportjának dolgozói a fent felsorolt feladatokkal kapcsolatos ügyeket előkészítik, majd a havonta ülésező szociális bizottság elé terjesztik. A bizottság javaslatot tesz a polgármester felé határozathozatalra.

A hivatali munkáról 1991-ben beszámoló készült a testület részére, mind a gyermek, mind a felnőtt szociális gondoskodás területén adódó feladatokról.

A Szociális Bizottság működése szorosan kapcsolódik a hivatali feladatokhoz, hiszen az ügyfelekkel naponta a hivatal dolgozói foglalkoznak. A szociális ügyekkel kapcsolatos teendőket nagyon nehezíti és korlátozza, hogy a jogszabályi keretek igen régiiek (1969-től).

A kormány 1991. évre egységes új szociális törvényt ígért, ami még napjainkban sem jelent meg.

A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 8. §-ának 4. pontja kötelező feladatként írja elő a **szociális alapellátás biztosítását**. E nehéz feladat teljesítését igyekeznek segíteni a Szociális Bizottság. A szociális alapellátás egyrészt magában foglalja az anyagi támogatások különböző formáit, másrészt a szociális szolgáltatást.

Az anyagi ellátások két csoportra oszthatók:

- rendszeres és rendkívüli segélyezésre: szociális és nevelési
- valamilyen speciális szükségletre kapcsolódó támogatásra: ápolási díj, közgyógyellátási igazolvány, gyermekintézményekben fizetendő térítési díj kedvezményezése, mozgássérültek támogatása.

Az anyagi ellátásokhoz a szociális normatívák és a pályázatok biztosítják a fedezetet. Lakossági bevételekből (pl. helyi adók) ilyen célra pénzfelhasználás nem történik önkormányzatunknál. A rendelkezésre álló erőforrások mérlegelésekor a döntési szabadság kiszélesedett, de egyidejűleg nagy mértékben nőtt a felelősség a lakosság életkörülményeinek formálása terén.

Mindezek figyelembe vételével igyekezett a Szociális Bizottság rendelkezéseket, szabályokat meghatározni, azokra javaslatot tenni.

A beszámolóban kiemelve néhány közérdeklődést érintő téma:

- Rendkívüli szociális segélyben lehet részesíteni azt a 18. életévét betöltött személyt, akinek megélhetése veszélyeztetve van, és anyagi helyzetének átmeneti javítása más módon nem biztosítható. Elsősorban azt kell támogatni, akinek jövedelme létfenntartásához nem elégséges.
- Közgyógyellátási igazolványt alanyi jogon és méltányosságból lehet kiadni.

Az alanyi jogon kiállított igazolvány költségét az állam viseli. Alanyi jogon közgyógyellátásra jogosult:

- a rendszeres szociális segélyben részesülő,
- a pénzellátásban részesülő hadigondozott,
- a sorkatonai családi segélyben részesülő,

- a központi szociális segélyben részesülő és a fent felsoroltak családtagjai is,
- aki I.-II. csoportos rokkantsága alapján részesül nyugellátásban, baleseti nyugellátásban,
- aki után szülője, vagy eltartója magasabb összegű családi pótlékban részesül.

Közgyógyellátásra való jogosultság méltányosságból megállapítható a nem kielégítő egészségi állapotú és nehéz szociális helyzetben lévőknél, közülük is annak aki:

- nyugdíjkorhatárnál magasabb életkorú, jövedelme a mindenkori sajátjogú öregségi nyugdíjminimum összegét nem éri el;
- három vagy több kiskorú gyermekét nevelő nagycsaládos, gyermekét egyedül nevelő szülő és gyógyszer- vagy gyógyászati segédeszköz költsége olyan magas, hogy azt saját vagy egy háztartásban élő gyermekei egészségi állapota miatt, megélhetése tartás veszélyeztetése nélkül viselni képtelen.

A méltányosságból kiadott közgyógyellátási igazolvány után a hivatali térítési díjat fizet a társadalombiztosítási igazgatóságnak.

- Az ápolási díjnak lehetőleg el kell érnie a mindenkori legalacsonyabb munkabér összegét. Az önkormányzat igyekszik ennek az előírásnak eleget tenni. A megállapított ápolási díjak összege: 3000-8000 Ft-ig terjednek. 8000 Ft ápolási díjban részesülnek azok az ápolók, akik tartós- és súlyos beteg fogyatékos gyermekeket ápolnak és azok akik munkahelyüket kényszerültek feladni azért, mert családtagjaik ápolását más módon megoldani nem tudták. Kevesebb összegű ápolási díjat kapnak azok, akik háztartásbeliként kapnak ápolási díjat, akik kérelmük benyújtása előtt, vagy sohasem álltak munkaviszonyban.
- A mozgáskorlátozottak közlekedési támogatási ügyeit a Polgármesteri Hivatal intézi és a Népjóléti Minisztérium finanszírozza.

A mozgáskorlátozottak állami támogatását a Mozgáskorlátozottak Egyesületének Országos szövetségétől lehet igényelni, szakvélemény alapján, ha a kérelmező mozgáskorlátozottsága a 67 %-ot eléri. A vissza nem térítendő támogatás odaítélésében a hivatalnak beleszólása nincs, csak segítséget nyújt a mozgáskorlátozottaknak, tájékoztatással és megkíméli őket attól, hogy MEOSZ Pest megyei Egyesületéhez Vácra utazzanak ügyük intézése céljából.

A mozgáskorlátozottak részére adható lakáscélú támogatás, **állami támogatás, nem az önkormányzat folyósítja, és független a kérelmező anyagi viszonyaitól.** Feltétele kizárólagosan az OTP Orvosszakértői Intézete által kiadott szakvélemény, amely tanúsítja a 67 %-os mozgásszervi megbetegedést. Fontos kitétel még, hogy a munkáját, amire a támogatást kéri, ne legyen elvégezve, illetőleg megkezdve mindaddig, amíg a támogatás folyósításra nem kerül.

- A tej-tejtermék utalványok elosztása egyedi elbírálás alapján, helyi hatáskörben történik a szociális szempontból rászorultak részére. Jogszabály módosítással feloldódott a pénzügyi ellátáshoz (rendszeres szociális segély, nevelési segély, hadigondozotti pénzellátás) kötött kiegészítő támogatás.

A Szociális bizottság elsősorban a hátrányos helyzetű, nagycsaládban élő gyermekek, idős, beteg, egyedülálló, alacsony jövedelmű személyek tejjeggyel való ellátását szorgalmazza.

A jövőben a kérelmezők egyetértését kikérve, (a rosszindulatú szóbeszéd elkerülése végett) a segélyezettek névsorát a Turai Hírlapban közzé tesszük.

Kimutatás a szociális ellátásban részesülőkről 1992. szeptember hóig

I. Önkormányzati elbírálás alapján kiutalás

- rendszeres szociális segélyek: 14 fő;
- rendkívüli segélyek: 221 fő;
- ápolási díjak 23 fő kap;
- közgyógyellátási igazolvány
- alanyi jogon 179 fő (költségeit nem az önkormányzat téríti)
- méltányosságból: 54 fő;

II. Gyermekek nevelési segély

- rendszeres nevelési segély: 39 családot érint, össz. 53 gyermek;
- rendkívüli nevelési segély: 143 gyermek;
- tankönyv támogatás: minden általános iskolás ingyenesen kapta a tankönyveit;
- étkezési támogatás: az óvodai és iskolai étkezésben részt vevő gyermekek alanyi jogú és méltányosságból történő kedvezménye;
- újszülött segély: 48 esetben;

Tejjegy felnőtt és gyermek részére összesen 908 db tejjegy került kiadásra.

Lévai Józsefné

III. Központi finanszírozás (Népjóléti Min. TB. Nyugdíjfolyósító Ig.)

- vak személyi járulék: 31 fő
- cukorbeteg támogatás: 3 fő
- sorkatonai családi segély: 9 fő
- anyasági segély méltányosságból: 5 fő
- mozgáskorlátozottak közlekedési támogatása: 112 fő
- mozgáskorlátozottak lakáskorszerűsítési támogatása: 145 fő
- hadigondozás: 10 hadiözvegy, 3 hadirokkant
- szociális járadék: 11 fő
- munkanélküli ellátásból kikerülők támogatása: 9 fő

ÚJSÁGHÍR

TRAGÉDIA TURÁN

Szeptember 12-én, szombat délután a Pest megyei Turán a helyi tsz. almáskertjében Varjú István mezőőr sörétes puskával rálőtt két helyi lakosra, akik életüket veszítették. Varjú Istvánt a rendőrség őrizetbe vette.

A csaknem kilencezer lakosú Turán - ahol mintegy ezer cigány él - futótűzként terjedt el a történet híre. Egyes információk szerint Varjú Istvánt a helyszínre érkező rendőrök védtek meg jónéhány felbőszült helybeli haragjától. A cigánytelepről körülbelül háromszáz az utcára vonultak és azt követelték, hogy a televízióban adjanak hírt az esetről. Egyelőre arról nem tudni, hogy mit kerestek az áldozatok két másik, időközben a helyszínről elmenekült társukkal együtt az almáskertben s miért használta a fegyvert a nem helybeli mezőőr.

*

A turai cigány lakosság mintegy hatvan tagja vasárnap este megígérte, hogy felháborodásuk nem torkollik zavargásokba, maguk gondoskodnak a rend fenntartásáról a községben. A rendőrség ennek dacára minden lehetőségre igyekszik felkészülni. Az őrizetbe vett Varjú István családját, védelme érdekében környező helységekben helyezték el. (MTI)

(Népszabadság (1992. szeptember 14. hétfő) 10. o.)

Ez egyike azon számtalan cikknek, amely községünkkel kapcsolatban az elmúlt hetekben megjelent. Sajnos nem mindegyikről mondható el a tárgyilagosság, a tények valóságának megfelelő tálalása.

A fenti híradást két tárgyilagosságot követte a Népszabadságban (szept. 15-i és 18-i szám), mindkettőt Antal Anikó írta.

A turai önkormányzati Képviselő-testületnek a szeptember 12-i és 13-i eseményekről kiadott Nyilatkozatát csak a Pest Megyei Hírlap (szeptember 18-án) és a TV Híradó (szeptember 22-én) közölte.

A történetet mértéktartó objektivitással a Magyar Nemzet és az Új Magyarország kezelte.

Nem szándékunk a hisztériakeltő és szenzációhajhász híradások ismertetése, de ízelítőül néhány cím, azon frások közül, amelyek a témával foglalkoztak az frott sajtóban:

- „ Hidegvérrel gyilkolt a csősz ”
- „ Réműletben, gyászban ”
- „ Turán az átok,, „Hiába könyörgött az életéért ”
- „ A háború kezdete,, „Egy szatyor körte miatt ”
- „ A gyűlölet természetrajza,, „A gyűlölet napja Turán ”
- „ Temetés Turán,, „Miért lőtt Varjú a „szarkákra”? ”

A fentiek jól mutatják a hazai helyzetet ezen a területen. Minden sajtóorgánium magatartásával, közléseivel önmagát minősíti.

Társadalmunk általában a sajtó közléseit hitelesnek fogadja el. Ez rendkívüli igényeket támaszt a hitelesség és tárgyilagosság területén. E két tényező hiánya súlyos károkat okozhat.

Reméljük, hogy a példán tanulva a jövőben jelentős javulás következik be.

Sajnálatos, hogy a politika felső régióban dúló hatalmi harc következtében egy falu cigány és nem cigány lakossága került pengérré. A cselekményt elkövető mezőőrt a törvény elítéli, de ki fogja elítélni azokat, akik a két etnikum közti gyűlölet szftásán munkálkodtak, akik a cigányságot hatalmi törekvéseik érdekében eszközként kívánják felhasználni.

...Majd a történelem!(?) Csak megérjük!!!...

a Szerk.

TURA NAGYKÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATI KÉPVISELŐ-TESTÜLETÉNEK NYILATKOZATA

az 1992. szeptember 12-i és 13-i
eseményekkel kapcsolatban

A község önkormányzati Képviselő-testülete mély megdöbbenéssel fogadta a történeteket.

Törvényadta lehetőségeink határain belül igyekszünk mindent megtenni községünkben a társadalmi igazságosság, béke és az alkotmányos rend megóvása érdekében.

Elítélünk minden olyan szándékot és megnyilvánulást, mely kísérletet tesz a helyi társadalom különböző csoportjai közti gyűlölködés szftására.

Tiszteletteljes kéréssel fordulunk az országos és megyei sajtóorgánumokhoz, a rádió és televízió hírműsorainak szerkesztőjéhez, hogy etikai és politikai felelősségük tudatában, törekedjenek az objektív, pontos és tényszerű tájékoztatásra. Ezen szempontok figyelmen kívül hagyása rendkívül kedvezőtlenül és hátrányosan érintené községünk valamennyi lakóját.

Nem szeretnénk, ha szerencsétlen módon falkunk nevét egy egyedi bűnügy kapcsán, egy olyan jelenséggel és fogalommal hozná összefüggésbe, mely ránk nem jellemző, melyet elítélünk és visszautasítunk.

Tiszta szívből kívánjuk, hogy továbbra is a kölcsönös megértés irányítsa polgártásaink viselkedését és cselekedeteit.

Fenti nyilatkozatunkat annak a felelősségnek tudatában és súlya alatt tettük, mellyel tartozunk Tura valamennyi lakosának.

Tura, 1992. szeptember 16.

*Tura Nagyközség Önkormányzatának
Képviselő-testülete*

Tóth István polgármester

Diós Csaba

Dolányi Mihály

Erdélyi Ágnes

Kálna Tibor

Kardoss Imre

Köles Mihály

Kuti József

Lévai Józsefné

Sára Mihály

Szabó József

Varjú Mihály

Zséli István képviselő

*Egyetértünk a fentiekkel a turai
cigányság képviselőjében:*

Szénási István

Szénási Tibor

GYÖKEREK

Az Alsórét felfedezője

Mi is volt a TURAMBIN?

Ötvös László közel negyedszázada él Németországban Strahlsundban. Hogy elszakadt hazájától és külföldre került, elsősorban kíváncsiságának és kalandos természetének köszönheti. Mindezt így mesélte el nekem egyik találkozásunk alkalmával: - Általános iskolai tanulmányaim befejezése után a Gödöllői Gépgyárba kerültem, ahol megszereztem a szerzői szakképzés szakmát. Mivel jó tanuló voltam, részt vehettem egy kiránduláson, melyet eredetileg az NDK-ba terveztek. Azonban, amikor éppen indultunk volna, valami ottani zavargásokról érkezett hír, így autóbusszunk nem az NDK-ba, hanem Lengyelországba, Varsóba vitt el bennünket. Én továbbra is nagyon kíváncsi voltam Németországra, így hamarosan egy önálló turistaút keretében látogattam el oda. Itt tartózkodásom alatt ismerkedtem meg Anitával és már ekkor elhatároztam, hogy feleségül veszem. Ebben a hitben utaztam haza Magyarországra, ahol éppen a katonai szolgálatot kellett megkezdenem. Még le sem szereltem, mi Anitával megtartottuk az eljegyzést és leszerelése után, 1967-ben megöltük a lakodalmat. Nagyon kellett sietnünk, mert az esküvő napján éppen lejárt a kinttartózkodási engedélyem. Aztán 1968-ban februárjában megkaptam az országból való távozásom engedélyét és még ez év márciusában végleg kiutaztam az NDK-ba. Azóta itt élek Strahlsundban.

Ötvös László új hazájában lakóhelyén kapott munkát szakmájának megfelelően. Később mérnöki diplomát szerzett és ugyanabban az üzemben mérnöként folytatta munkáját. Aztán jöttek a nagy változások itt is és az üzem, ahol dolgozott megszűnt, így lakóhelyétől távol Ulmban kapott a néhány hónapos munkanélküli segély után először segédmunkási állást, majd később vízvezeték-szerelő lett. Új munkahelyéről így nyilatkozott egy alkalommal:

- Budapestre előtt el tudnék jutni, mint Ulmba. De őszintén szólva nagyon jól érzem magamat itt. Kár, hogy csak nagy ritkán találkozhatom családommal, akik szintén egymástól nagyon távol kaptak munkát. Van itt egy jól felszerelt kis szobám. Nagyon jó emberek között élek, bár itt több nemzetiség él. A hit és a vallás köt össze bennünket.

Közben az Ötvös család két fiúgyermekkel gazdagodott. Az idősebb Jenc Ötvös édesapja szakmáját választotta és jelenleg is kitar mellett. Tökéletesen beszél magyarul, ugyanis, amikor öccse Frank született 3 hónappal itt élt Magyarországon. Ebben az időben Pásztai Péterné, Aranka óvónéni rendszeresen foglalkozott vele, így tökéletesen elsajátította édesapja anyanyelvét. Öccsével együtt és sokszor a családdal évente kétszer, sőt néha háromszor is hazalátogatnak Turára és - ahogyan ők mondják - itt töltik el azokat a nagyon szép napokat, amelyekért érdemes egész éven át dolgozni.

Még nem mondtam el, hogy Ötvös László felesége, a strahlsundi születésű Anita a német vasútnál dolgozik telefontechnikusként és ő is elég jól beszél már magyarul.

... Ötvös Lacival jó barátságban vagyunk. Csaknem minden alkalommal meglátogat, amikor hazautazik szülőfalujába. Minden érdekli, ami az elmúlt hónapokban történt Turán. én nagyon szívesen számolok be mindenről...

Mégis a legemlékezetesebb számomra az a találkozás, amely Ötvös László Németországba történő távozása után a legelső volt. Laci meglátogatott és a következő, meglepő kijelentéssel köszöntött: - Pali bácsi, egy nagy vallomással tartozom. Tessék meghallgatni! Arról van ugyanis szó, hogy annak idején az alsóréti táborozásunknál nem voltunk teljesen őszinték!

Mint amikor visszatekerik a mozgóképet, úgy röppennek emlékezetemben visszafelé az évek és máris ott vagyunk 1957-ben, amikor is Laci a Fekete sasok vezetője az egyik szünetben elélem állt:

- Tetszik tudni, van otthon nekünk egy kocsi-ponyvánk, amit a család még a régi Budapestre utazások idején használt - eső esetén az áru megóvására. Ez elég volna egy 6-8 személyes sátor megváráshoz. De én nem tudom, hogy hogyan kell megvárni. Tessék ebben segíteni nekünk!

Elmondta még, hogy ősszel egy hétvégi alsóréti táborozást és felfedező utat terveznek az új sátor felhasználásával, szombaton déltől hétfőn reggelig.

Kissé elgondolkoztatott a bejelentés. Táborozni csak úgy felügyelet nélkül? Jó, jó, a Laci nagyon megbízható gyermek, de mégis csak gyermek. Ugyan mi lesz ebből? Ez az ötvenes évek közepe táján nagyon me-

rész vállalkozás volt, hiszen ezidőben még alig működött szervezett tábor a gyermekek részére és a szülők zöme még a gyermeküldötéstől is nagyon félt.

Az engedélyt mégis megadtam és másnap már együtt küszködtünk a régi kocsi-ponyvával. Munkánk nyomán végül is sátor lett belőle és elérkezett a várva várt szombat is, amikor Laci és a többi fekete sas teljes felszereléssel érkezett már reggel az iskolába. Az élelmiszer céljaira egy hatalmas tábor nyert betervezést, hátizsákokban, batyukban burgonya, zsír, hagyma, kenyér, szalonna. Egy-egy pokróc is ott szerepet az egyéni felszerelések listáján.

Az izgalomtól remegve ülték végig a szombati órákat. Gondolom életük leghosszabb öt órája volt ez. De végül is csak megszólalt az utolsó óra végét jelző csengő, amikor is a bátor felfedezők megragadták felszerelésüket és szép libasorban elindultak a Galga felé.

Úgy éreztem, hogy ki kellett volna oktatnom őket, mit szabad tenni odakint és mit nem, de sajnos ezt elmulasztottam. Egy kicsit már bántam is, hogy egyáltalán elengedtem őket. De ekkor hirtelen eszembe jutott valami. Hát nem a világ végére repülnek el a fekete sasok. Este meglátogathatom őket, ez ellenőrzésnek is jó, no meg fokozhatom is a romantikát egy esetleges éjjeli támadással. Mi tesznek ebben az esetben a fekete sasok?

Elég későn indult meg a sötétedés. Lehetett már talán tíz óra is, amikor a halastó mögötti cserjésben megpillantottam az őrtűt. Most már óvatosan igyekeztem megközelíteni a táborot. Az ügyeletes őr előbb a tűz körül sétált, majd lassan leheveredett a tűz mellé és kis idő múlva elaludt a tűz mellett. Felálltam és lassan elindultam a tábor felé...

Egyszer csak beleakadt a lábam valamibe és hatalmasat esve terültem el a nedves fűben. Esésem robaját szörnyű zenebona, csengőhang-verseny kísérte. Megértettem, zsinógot feszítettek ki a sátor körül, melyre csengőket, kolompokat erősítettek, hogy figyelmeztesse őket, ha hivatlan vendég közeledik. Természetesen azonnal felpattantak valamennyiek kattanok és zseplámpák és keresésemre indultak.

- No de azért én sem adom olyan könnyen - gondoltam magamban. - Én sem vagyok már zöldfülvő a táborozásban, hogy csak úgy hagyjam magamat elfogni. - Amint valamennyien kifutottak a sátorból egy gyors ugrással átvettem magamat a Galga töltésén és beleugrottam abba a halászladikba, amelyet barátaim a táborozás idejére kértek kölcsön.

A második meglepetés itt ért. Amint a csónak fenekét elérte a lábam, egyszerre csak megingott a talaj alattam és máris nyakig a vízben voltam. - Bitang kölkök - gondoltam. - Meglazították a csónak fenékdesszkáit, hogy az esetlegesen menekülő alkalmatlan vendég ne tudja használni a csónakot. A víz kissé hideg volt, meg aztán nagyon szégyeltem volna magamat, ha a gyermekek itt találnak nyakig vízben. Gyorsan kimásztam a partra és látva, hogy a táborlakók a távolabbi cserjésben keresik a betolakodót, néhány ürge lépéssel elértem a sátrukat, hátukról kibontottam a ponyvát és befeküdtem a sátor illatos szénájára és vártam.

Nemsokára jöttek. Látszólag bosszúsak voltak, mert nem sikerült elfogniuk a támadót. Rövid tárgyalás után lefeküdtek és örömmel vettem észre, hogy nem fedeztek fel.

- Szervuszatok sasok! - szóltam ekkor kissé gunyorosan. Lámpák kattantak és tágranyított szemekkel néztek rám, nem értve, hogy hogyan tudtam éberségükkel ennyire visszaélni...

...Eddig a történet és Laci most itt áll előttem és vallani akar. Elmondja, hogy akkor éjszaka ő volt az őr és már a hídnaál észrevett. Gyorsan úgy tettek mintha aludnának. Nagyon sajnálták az elterülés és az alkalmi fürdő miatt is. Tehát tudtak mindent. Akkor mégis miért tették?

- Olyan jó volt látni, hogy Pali bácsi együtt játszik velünk - válaszolta Laci barátom.

Aztán később is minden évben találkoztunk Lacival. 1975-ben egy nagyszerű ajánlattal lepott meg. A Balti tengeri Rügen sziget Rambin nevű községéből német gyermekek szeretnék ellátogatni néhány napra Turára, hogy a következő évben ők láthassák vendégül a turaiakat.

Az üzlet hamarosan létrejött és két évben fogadtunk 30 német gyermeket és 30-an mi is viszonzottuk a látogatást. Ekkor született meg a Tura és a Rambin községek neveiből a TURAMBIN összevonás. Ez lett később a kapcsolat jellegje.

Takács Pál

UTAZÁSOK TÜNDÉRKERTBEN

III. Sóvidéktől a Hargitáig

Míg a Kolozsvár környéki Teleki-tető bizarr képződményeiről, a "Gömbkövekről" beszélgetünk, addig kiszolgált ikaruszunk szívós lassúsággal küzdi előre magát lejtőn fel- és lejtőn le. (Szívstrongva gondolunk arra, mi lesz veled, ha majd az igazi nagy hegyek közé érünk.)

Fogy az út és változik a táj. Még nem érünk be Tordára, mikor az út jobb oldalán, jónéhány kilométernyi távolságban, feltűnik a Tordai-hasadék keleti kapuja. Ahhoz túlságosan messze van, hogy átérezhessük lenyűgöző voltát, a látvány inkább csak képzeletünket ihleti meg. A hasadékot a Hesdát-patak vájta. A bevágódás átlagosan 200-300 m mély, de függőlegesen sziklafalak olykor az ég felé törnek. A legmagasabb kiemelkedés a 760 m magas Patkóskő.

A legenda szerint a kunokkal küzdő Szent-László előtt nyílt meg a szikla s lova patkójának nyoma ma is látható a sziklabérc tetején. (Torda-Aranyos vármegye történelmi címerén is ott az aranypatkó a pajzs két oldalán lévő sziklaflakon.) Itt a szurdok keleti bejárata előtt három patak vize ömlik össze: a Torockó, a Jára és az Aranyos. A hasadék maga természetvédelmi terület: a sajátos domborzati viszonyok következtében, az állandó pára hatására különleges, egyedi mikroklíma alakult itt ki, a hozzá tartozó faunával és flórával.

A hasadék nyugati kapuja közelében több barlang is található, melyet az ősember már lakhelyül használt, később a tatár-török-német dúlások elől keresett a barlangokban menedéket a környező falvak népe. Ezeket a képződményeket a kuruc kortól Balika várának is nevezik az itt lakók. A hasadék szájától csak néhány kilométerre esik Torda városa, mely országgyűléseiről híres. A történelmi városmag javarészt leromlott, elpusztult. A nyomasztó látványt és szennye is fokozza, nem lehet könnyű itt élni és megmaradni.

- Dicső történelmi múlt, elátkozott vidék. Vasbeton hidak, törmelék, épülő román templom, kő és téglagyár, szürke por - bárcsak átérnénk már. A várost elhagyva sincs feloldozás, ronda a táj:

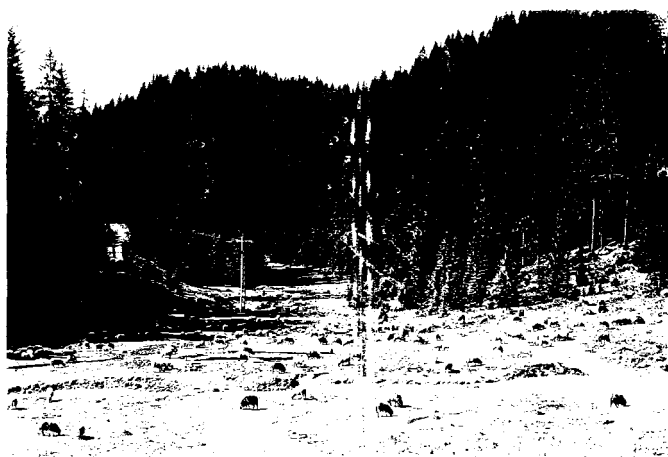
tarvágás, győz az erózió, már a fű is vegetál, marad a csupasz kő a meredek katlan falain. Viszont újra látjuk a napot.

Útunkat sokszor keresztezi az Aranyos, majd átszeljük a Marost. Szelíd megbocsájtással nyugatnak hömpölyög öblösödő medrében. Bent vagyunk Marosszékből. Utunk Vásárhely előtt elágazik, letérünk Balavásár, Havadkó felé. A Maros völgyéből szinte észrevétlenül emelkedik a táj. Átmegyünk a Nyárád vizén és szinte felkúszunk a Sóvidékre Tamási Áronra gondolok miközben zötyögünk Havadkó felé.

Errefelé már egyre inkább tömbben él a magyarság. Egyik kényszerpihenőnk során mezőgazdasági idénymunkásokkal találkozunk. Őrülnek a magyar busznak, a magyar bornak, cigarettának. Beszélnek a tegnapról a máról, neki vannak keseredve; paráznak a lefolytott indulat; szavaikból kitetszik: itt a dzsungel törvénye igazgat. Talán nem is teljesen józanok. Szomorú helyzetkép: ahol ok és okozat összeér...

Havadtó közelében az út mentén két szabályos dombhát, két süveget formázva, a nagyobbik tetején kis kápolna, körötte meghagyott fenyvesekkel. Jellegzetes, soha nem felejthető pillanatkép - letörölhetetlen képeslap, mely kimerevült az emlékezetben.

Átmegyünk Erdőszentgyörgyön, Hármásfalun és Makfalván, Sóváradra érkezünk. A helységnév önmagát magyarázza. A kimart hegyoldalokon sófejtők láthatók. A távolban különálló kitüremkedések, önálló csupasz sósziklák. Szovátán még süt a nap, de már hűl a levegő; még nem látjuk, de már érezzük a távoli nagy hegyeket. Hátunk mögött a nap lassacskán elindul lefelé, s a közelgő

szürkület előtt aranyzöld fénybe vonja a tájat. Mikor Szovátra érünk, a nagy hegyeket is meglátjuk.

Leírhatatlan látvány, ha az Alpok nagyszerűségéhez hasonlítanám, félrevezetném az olvasót; egészen más: a bozontos hegyhátak hullámvonala mintha a párádzó ég kéjében oldódna fel. Ezeknek a hegyeknek nem

magasságuk, hanem mélységük van. Egyszerre hívogatóak és félelmetesek. Ha a szél beszélni kezd a rengeteg erdő fáival, és suttognak az égerfák és fenyvesek, mintha a végtelen tenger moraját hallanánk itt, a szárazföld belsejében. A teremtés elemi őserői őrzik itt még titkukat, s dacolnak a rikácsoló-fontoskodó emberi világgal.

Szóváta, amiként Korond nemcsak sójáról, hanem gyógyfürdőiről is híres. A falu határában van a Vörös-tó, a Zöld-tó, a Medve-tó, a Fekete és a Mogyorósi.

Alattunk csordogál a Juhod, a Sebes és a Szováta-tataka, messze felettünk a Mezóhavas (1777 m.) Parajd után a Kis-Küküllő utunkat, Sófálván át érkezünk meg Korondra, mely fazekaságáról híres, s ennek köszönhetően gazdag falu. (A romániai viszonyokhoz képest.) Sok szép csöbröt-vödöröt, kancsót, fazekat, kosarat látunk és veszünk. (De rengeteg a giccs is.) Korond ékessége mégis csodás székelykapuiban rejlik. Kivétel nélkül mindegyik kapu - kicsi és nagy; régi és új - fényképezőgép lencséjére kívánczna.

A vásárlás közben véletlenül futunk össze Korond polgármesterével, kit már (régőbbi utunk következményeként) kedves ismerősként üdvözlünk. Elzavarja a minket árnyakként követő, kéregető, szurtos gyerekcsapatot. (Sajnos magyar is látok köztük). lel-künkre köti, hogy visszafelé ugorjunk be hozzá.

Miután szavunkat adjuk, s benyújtjuk csellengő utitársainkat elindulunk Korondról. Az országút meredeken ível felfelé. Hirtelen megcsap a havasok lehelete, az idő borúsra vált. Előkotorjuk a dzsekiket, pulóvereket. Fent vagyunk a kalonda-hegyen, pontosabban az egyik nyeregben. legelésző birkanyájak, buja fenyvesek és csodaszép ligetes tölgyerdők váltják egymást.

A hegy túloldalán Farkaslaka, Tamási Áron szülő- és nyugvóhelye. Rögtön az út mellett a temető impozáns székelykapuja. A kicsiny temetőkert a Nepomuki Szent Jánosnak szentelt templom háta mögött van. Kompozíciós középpontjában a nagy székely író emlékműve, a Szervátiusz-testvérek alkotása: egyetlen kvarcittömbből faragott archaikus hatású dombormű. (A hatalmas kődarabot a Hargitából hozták.)

Az emlékmű előtt égetőn pirosuló rózsakert. A templom szentélyének irányában, két nagy tölgyfa közt a kopjafás sír. Megilletődve folytatjuk utunkat. Hamarosan elérjük a Szejke völgyét, s benne Szejkefürdőt. Gyógyító borviz fakad itt a hegy aljából. A fürdő bejáratánál székelykapuk sora látható: allegóriája a történelemnek és a tájnak. A kapusor végén Orbán Balázs síremléke. Itt aluszsza örök álmát a székelyek aranybetűs krónikása, a nagy erdélyi hazafi és tudós.

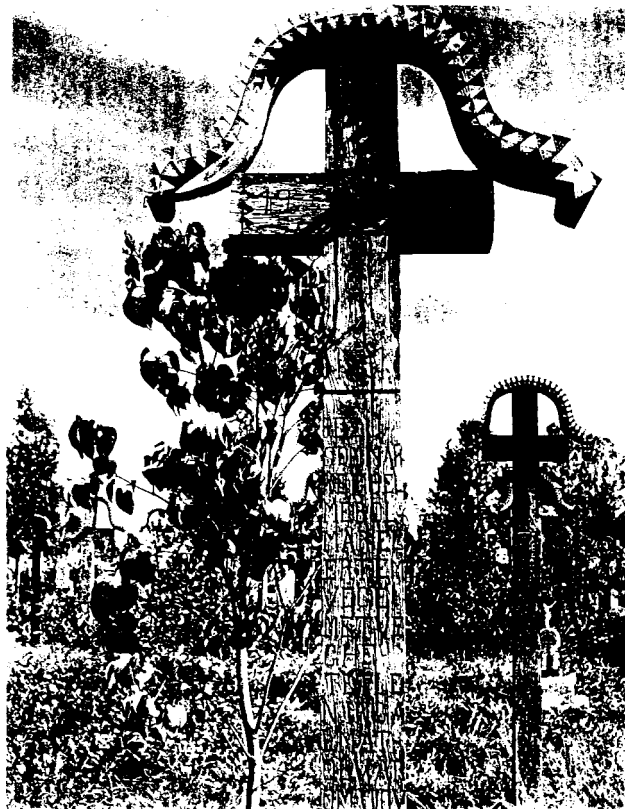
A szabadságharc leverése után emigrációba kényszerül, majd hazatérve, hossza kutatómunka után megírja főművét. "A Székelyföld leírása című hatkötetes munkáját. Ezt a művet azóta is a székely történelem, s a székelység bibliájának nevezik.

Innen egy-kettőre Székelyudvarhelyen vagyunk, mely a székelység anyavárosa, Udvarhelyszék központja. A település lakosságának ma is több, mint 90 %-a magyar. A nevezetességekre időnként nem futja, ki sem szállunk, csak átgurulunk a városon, hisz már nyakunkban ül az alkony, a Szentimrén már nagyon várnak ránk, pedig még előttünk a Hargita.

A várost elhagyva balra fordulunk, elhagyjuk Máréfalvát, döcögünk felfelé a serpentineken. Át kell vágnunk a Tolvajos-hágón. Szövetségesünk a lemenni készülő nap, melynek halványuló fénye még látni engedi a környező tájat.

(Lapunk következő számában az útinapló IV. részét olvashatják: Csikban meg Gyergyóban címmel.)

- Köszönetet mondok Békési István úrnak a rendelkezésemre bocsátott illusztrációs anyagért.

Kálna Tibor

KERESZTNÉVADÁSI SZOKÁSOK TURÁN A SZÁZADFORDULÓN ÉS NAPJAINKBAN

Vizsgálatunk célja a névválasztás indítékainak feltárása a századfordulón és napjainkban. Elemzésünkhöz a turai plébánia 1899. és 1900. valamint 1985-1988. években bejegyzett "Kereszteltek Anyakönyvét" használtuk forrásként.

A századfordulón 157 fiút és 129 leányt kereszteltek Tura községben. Fölhasználtak 23 férfi és 18 női keresztnévet. Eszerint a fiúgyermeknél 1 névre átlagosan 6,8 a leányoknál 7,1 elnevezés jut. Az egyes nevek megterhelése a valóságban nagyon eltér ettől.

FÉRFIAK			NŐK		
Helyzet szám	Név	Előfordulás	Helyzet szám	Név	Előfordulás
1.	Mihály	33	1.	Mária	42
2-3.	János	27	2.	Anna	17
	József	27	3.	Rozália	16
4.	István	25	4.	Julianna	13
5-6.	Péter	9	5.	Erzsébet	12
	András	9	6-8.	Ilona	6
7.	Sándor	6		Ágnes	6
8.	Gábor	3		Veronika	6
9-11.	Lajos	2	9.	Margit	2
	László	2	10-18.	Borbála	1
	Imre	2		Gizella	1
12-23.	Elek	1		Katalin	1
	Illés	1		Angela	1
	Zsigmond	1		Piroska	1
	Géza	1		Etelka	1
	Béla	1		Irma	1
	Mátyás	1		Viktória	1
	Kamil	1		Franziska	1
	Ferenc	1			
	Károly	1			
	Gergely	1			
	Gáspár	1			
	Kázmér	1			

A község lakosságának legnagyobbik része római katolikus. Ez lehet a magyarázata, hogy a választott nevek valamely szenthez kapcsolódnak. Az összes kereszteltből 29-nek a születési vagy keresztelési dátuma pontosan megegyezik a katolikus naptárban szereplő védőszent ünnepével. Nyilvánvaló, hogy ennél a 29 névnél a római katolikus névadás legrégibb, Európa-szerte elterjedt formája érhető tetten. Első pillantásra is feltűnő, hogy a 127 női névből 42 Mária. Ez tulajdonképpen az országos felméréssel megegyezést mutat, de százalékosan erőteljesebb, s ennek elképzelhető oka, hogy a turai templom védőszentje: Szűz Mária.

Érdekes dolog, hogy míg az országos névadási statisztikában a Mihály név szinte alig fordul elő, addig Turán 21 %-os gyakorisággal találkozunk (itt kell megjegyeznünk, maig sem számít ritka keresztnévnek).

A névválasztás másik indítéka lehet a hagyománytisztelő, amely a szülők, keresztiszülők nevének átörökítésében jelentkezik. A férfiak esetében az apja nevét kapta 45, a keresztapját pedig 15. Ez a névválasztási forma elsősorban a Mihály, János, József, István, Péter keresztnevéknél jelentkezik, s talán ez lehet a magyarázata, hogy a Mihály ilyen hosszú időszakon keresztül viszonylag gyakori férfinev maradt.

Hasonló jelenséget figyelhetünk meg a nőknél is. Az anyja nevét kapta 26, a keresztanyját 14. A hagyományozás a Mária, Anna, Rozália, Julianna nevek körében jelentős.

A századforduló időszakában 21 olyan nevet találunk, amely csak egyszer fordul elő. Az egyéni névadást esetenként a társadalmi jogállás is indokolhatja. Kamil - apja iparos, Irma - az uradalmi intéző lánya, aki még további 2 nevet is kapott: Irén és Sarolta.

Ha anyagunkat az országos felméréshez hasonlítjuk, megállapíthatjuk, hogy a használt névanyag sok hasonlóságot mutat:

FÉRFIAK		NŐK	
Főváros	Tura	Főváros	Tura
1. József	1. Mihály	1. Mária	1. Mária
2. István	2. János	2. Erzsébet	2. Anna
3. Ferenc	3. József	3. Margit	3. Rozália
4. János	4. István	4. Ilona	4. Julianna
		5. Anna	5. Erzsébet
		6. Júlia	6. Ilona

Napjaink időszakában (1985-1988-ig) 155 fiút és 149 leányt kereszteltek Tura községben. A névadásban 48 férfi és 65 női keresztnévet használtak fel. Ezen időszak leggyakoribb keresztnévei:

FÉRFIAK			NŐK		
Helyzet szám	Név	Előfordulás	Helyzet szám	Név	Előfordulás
1-3.	Balázs	9	1-3.	Nikolett	7
	József	9		Mária	7
	Tamás	9		Erika	7
4.	Attila	8	4.	Renáta	6
5-8.	Ádám	7	5-7.	Orsolya	5
	István	7		Anita	5
	László	7		Timea	5
	Gábor	7	8-11.	Edina	4
9-11.	Péter	5		Bernadett	4
	Roland	5		Zsuzsanna	4
	Dávid	5		Éva	4
12-16.	János	4	12-23.	Anett	3
	Miklós	4		Ilona	3
	Richárd	4		Ilidkó	3
	Szabolcs	4		Anna	3
	Zsolt	4		Krisztina	3
17-22.	Dániel	3		Ágnes	3
	Ákos	3		Noémi	3
	Norbert	3		Zsanett	3
	András	3		Rita	3
	Zoltán	3		Andrea	3
	Máté	3		Dóra	3
23-28.	Gergely	2		Kitti	3
	Márton	2	24-37.	Melinda	2
	Rudolf	2		Lilla	2
	Krisztián	2		Katalin	2
	Ernő	2		Anikó	2
	Mihály	2		Edit	2
				Brigitta	2
				Klaudia	2
				Beatrix	2
				Szabina	2
				Enikő	2
				Adrienn	2
				Réka	2
				Annamária	2

A fentiekből kiténik, hogy napjaink névadási szokása látszatra erőteljesen megváltozott. Amíg a századfordulón legnagyobb szerepet a római katolikus névadási szokás és a hagyományozás játszotta, addig napjainkban az egyedi névadás az elsődleges. Persze adódik a kérdés, mennyire egyedi - nem inkább a divat játssza-e a főszerepet kiválasztásukban -. Kimutatható-e vajon ezeknél a látszatra egyedi neveknél a korábban említett névadási szokás modernebb változata?

A törekvés észrevehető. A századon oly népszerű Mária ma is kedvelt, különösen származékaival: Mária, Marianna, Annamária. A második név az Anna volt a századforduló népszerűségi listáján, napjaink névadásánál szintén gyakran találkozunk vele, származékaival együtt: Anna, Anita, Anetta, Anikó, Annamária.

A szülők nevének átörökítése a névadás különféle divatáramlatai ellenére elég erőteljesen tartja magát, elsősorban a fiúknál: István, József, János, László.

Az egyedi névadás okait leginkább a névadási divattal magyarázhatjuk. Érdekes azonban, hogy a férfiak keresztnéveinél többségben régi történelmi neveket elevenítenek fel: Zoltán, Ákos Szabolcs, Máté, Attila, Tamás, Bence, Bálint, Miklós. Viszonylag kevés az idegen hangzású név: Roland, Krisztián, Renátó, Martin.

Ezzel ellentétben a nőknél legnagyobb részben az idegenből átvett keresztnévek a gyakoriak: Brigitta, Beatrix, Klaudia, Regina, Adrienn, Kitti, Alexa, Virginia, Ivet, Nikolett, Zsanett. Kevés esetben találkozhatunk régi történelmi nevekkkel: Réka, Melinda, Ágota.

A névadási szokások a keresztelésben összességében véve csak annyiban változtak, amennyiben a századforduló viszonylag zárt települése kaput nyitott a környező világ számára, s ennek következtében átvette a környezet hatását.

Az egyedi névadás mennyiségi növekedése jelen korunkban nem a társadalmi különállás kifejeződése, hanem elsősorban divat, melyet minél többen utánoznak, annál inkább az egyediség rovására megy.

Jónás Sándorné

EGYHÁZI ÉNEKKAROK TALÁLKOZÓJA

Ha nem is egyedülálló, de mindenképpen rendkívüli élményben lehetett részük azoknak, akik jelen voltak a kórustalálkozón, melyet 1992. szeptemberének utolsó szombatján rendeztek a váci székesegyházban.

52 énekkar (- 3 vendégkórus kivételével - a váci egyházmegye kórusainak találkozója volt ott). Az 52 kórusból 1400 tagú énekkar lett a szólások szerinti felállása után. Nehéz lenne szóval kifejezni a hangzás gyönyörűségét, ami az együtténeklésből született. Ez a hatalmas kórus énekelt a szentmisén, amit Keszthelyi Ferenc megyéspüspök mondott.

A kiválasztott egyházi népénekeken kívül elhangzott:

Halmos:	Minden földek
Kodály:	Magyar mise
Kodály:	Ah, hol vagy magyarok
Josquin:	Tengernek fényes csillaga
Arcadelt:	Ave Maria
Kodály:	Pange Lingua
Roselli:	Adorámus
Palestrina:	Jesu rex
Beethoven:	Isten dicsősége c. műve.

A szentmisén Gergely Ferenc prof., Magyarország egyik legnagyobb művésze orgonált. Befejező orgonajátékát (is) csodálattal hallgattuk.

A mise előtt az 52 kórus kb. egyharmada egyenként is bemutatkozott. A turai templom vegyeskara Deák Bárdos György: Confirma hoc Deo c. művét énekelte. A kórust Tóth Péter László vezényelte. A találkozóval kapcsolatos szervezést is ő végezte.

Az énekkari munka gyönyörű és fárasztó egyben. A püspök úr szavai erőt adtak a további kintartáshoz. Tardy László, a Mátyás templom karnagya is lelkesítőn szólt a kórustagokhoz.

A több órás rendezvény eseményeit Varga László vezette, aki jelenleg a székesegyház káplánja és karnagya egyben. (A 80-as évek elején 1 évig Turán volt káplán.)

Éneklők és hallgatók mindnyájan úgy érezték: felemelő élményben volt részük.

Erdélyi Ágnes

HŰSÉG

Jellemkategóriáink között a hűség csillagok magasságába emeli az embert, ha az töretlenül élete végéig hősiessé megtartja Istennek vagy embernek adott ígérését. Hogy napjainkban, az ember kreálta értékrend - szemben az intenzív - milyet változtatott ezen a morális vonulaton, bizonyítja a tény: egyre kevesebben vállalkoznak egész élettartamra szóló hűségre. Irányuljon az hitére, hazájára, elveire, vagy házastársára.

Mondhatnánk azt is a bennünket körülvevő mikro és makro világ természetesnek veszi az életbe megtett súlyos, a negatív irányba ható erkölcsi pályamódosításokat, legitímálja azt.

A vallásos ember számára létkérdés a hűség. Fokmérője Isten és embertársaihoz való viszonyának. Ennek fokozása a közösségben megélt hűség, csak emeli az egyes hívőre kifejtett áldásos hatását. Ezt éreztem szeptember 13-án reggel, amikor mintegy háromszázan elindultunk a Máriabesnyői vasútállomásról rózsafűzért imádkozva, Mária énekeket énekelve a kegytemplom felé, hogy letegyük örömminket, bánatunkat, kéréseinket az Istenanya elé.

Fogadalmi búcsúja egyházközségünknek, és ezt a fogadalmat hűségesen minden évben sokan, nagyon sokan bizonyítják részvétükkel. igazolva: nem feledték amit őseik buzgóságból egy évszázada megígérték, jöjjön közbe bármi is, az adott szó mindenkor kötelez.

Az irántuk érzett tisztelet, napjaink történéseiért érzett aggodalom, időről-időre elvezet bennünket Hozzá oda, ahol annyi kérés talált meghallgatásra, annyi könnyet szárított már föl az ima ereje és annyi ember talált rá lelke békéjére.

Hiszem, hogy ez a ragaszkodás égi Édesanyánkhoz képes formálni, alakítani önmagunkat, környezetünket és a világot, melyben élünk, melyért felelősséggel tartozunk.

Barczy Zsolt

IFJÚSÁGI TALÁLKOZÓ

Lelkiekben gazdagabban térhetett haza az a 15 főből álló csoport, mely 1992. szeptember 19-én a máriabesnyői kegytemplomban ifjúsági találkozón vett részt. A csoport zömét ifjúsági hittanosok alkották, de részt vettek olyanok is, akik csak érdeklődőként voltak jelen, ismerkedve az ilyen jellegű találkozók légkörével, gondolatvilágával. Megérkezvén a kegytemplomhoz, láttuk, hogy rajtuk kívül az ország minden részéről összesereglett mintegy 200-250 fiatal.

Egyik előadó, Böthi jezsuita atya, igen kedvesen fogadott bennünket és beszélgetni kezdett velünk arról, hogy ki miért jött el, milyen lelki többletet vár ettől a találkozótól. Rövid bemutatkozó beszélgetés után eljutottunk előadásának fő gondolatához, az imádsághoz, az imádkozáshoz. Az atya elmondta, hogy ebben a modern világban kevés időt szakítunk az istennel való beszélgetésre, társalgásra. Nincs időnk arra, hogy egy kicsit befele fordulva, az ifjúság elgondolkozzon azon, hogy az élet értelme nemcsak a jólét, a meggazdagodás, hanem az, hogy földi életünkkel kiérdemeljük az Isten országába kerülést. Sokszor még mi hívő keresztények is orgányok vagyunk, mert nem mutatunk példát azoknak, akik nem hisznek.

Böthi atya 1954. óta Kanadában él, s csak pár éve munkálkodik itthon. Kinti tapasztalata alapján elhangzott, hogy a versengés, ami az életünk minden pillanatát jellemzi, kevés ah-

hoz, amit Isten adni akar nekünk. Az Isten szavának ereje van, amit láthatunk a Biblia első oldalától az utolsóig és ezt mi emberek nem tudjuk vagy nem akarjuk észrevenni.

Az előadás végén az atya arra kérte a jelenlévő fiatalokat, hogy legyünk buzgóbbak az imádkozásban és segítsünk mindenkinek ahhoz, hogy megértsék Isten üzenetét.

Az előadás után kiscsoportos beszélgetésekre került sor, ahol a csoportok tagjai megosztották egymással imaélményeiket, valamint arról történt beszélgetés, hogy milyen összeütközésbe kerülhet a mai ifjúság a felnőttekkel.

Több érdekes esetet megbeszélünk mindaddig, amíg be nem harangoztak a külön nekünk fiataloknak celebrált püspöki misére.

Köszönjük Keszthelyi Ferenc püspök úrnak, hogy sok fontos tennivalója mellett idő szakított arra, hogy az ifjúsági találkozó résztvevőit áldásában részesítse.

Kíváncsi voltam volna, ha községünkben még több fiatal vett volna részt az ifjúsági találkozón, mert bizony mondhatom, hogy akik ott voltak, azok életük egyik hasznos napját töltötték a máriabesnyői kegytemplomban.

Köszönjük a szervezők fáradtságos munkáját.

Tóth S. Péter

RIPORT

A KÖZSÉGI DOKUMENT(operat-)ŐRREL

Benke Istvánt ismeri Turán szinte mindenki. Községünk majd minden kulturális rendezvényén látható, amint a video kamerával megőrökíti az eseményeket. Mióta filmezel? Kérlek, beszélj egy kicsit magadról!

Harmencöt évvel ezelőtt kezdődött, amikor a Kultúrotthon fotószakkör helységébe véletlenül benyitottam. Eppen fénykép nagyítást csináltak a szakkör tagjai Benke Sanyi vezetésével. A véletlen benyitásból rendszeres program lett, heti több alkalommal látogattam a szakkört. Az elméleti és gyakorlati ismeretek megszerzése után, 1957 egyik napfényes, tavaszi napján a szakkör fényképezőgéppel végre elkészíthettem az első felvételeimet.

A film előhívása alatt nagyon izgultam, állandóan az órát néztem: mikor telik már le a hívási idő, mikor láthatom meg a negatívon a lefényképezett tárgyakat, hogyan sikerültek? Nagyon lassan telt az idő, minden perc egy órát jelentett nekem. végre fel lehetett kapcsolni a villanyt és megnézhettem a negatívot, majd mindegyik felvétel sikerült. az első siker további munkára, kísérletezésre buzdított.

Mikor már a fotózást megismertem, még jobban vágyódtam a filmkészítés titkainak feltárására. Mint fiatal villanyszerelő szakmunkás, az Erőmű dolgozója, egy napon felutaztam Budapestre, megkerestem a Hunnia Filmstúdiót, hogy van-e felvétel világosítói munkakörbe?

Sikerült! 1959. augusztus 1-től felvettek. Teljesült a nagy vágyam. Minden nap örömmel indultam munkába. Minden nap tartogatott számomra érdekességet, tanulnivalót. Az első produkció, amelyben részt vettem, a "Megfelelő ember" c. film volt Feleki Kamill főszereplésével. Révész György, a film rendezője meghívta a stábot a kész film vetítésére. A film láttán egy kis büszkeséget éreztem, mert ezt a filmet "egy kicsit én is csináltam". Részt vettem több filmprodukcióban, pl. a "Noszty fiú esete Tóth Marival", a "Kételemet boldogság", "Légy jó mindhalálig", a "Düvad" munkálataiban.

Emlékezetes marad számomra az amerikai Walt Disney "Világ táncai" c. film, ahol a magyarok táncait forgattuk az Állami Népiegyüttessel. A forgatásnál általában kamera közelben kaptam világitási feladatokat. Az egyik táncot az amerikai rendező négy kamerával kérte felvenni és az egyik kamera kezelését rám bízták.

Nagyon tetszett a filmezés, csak az volt a gondom, hogy sok időmet kötött le. A külső felvételeknél volt, mikor több hétig kiküldetésben voltam. Ezért - nagy nehezen, de - úgy döntöttem, hogy új munkahely után nézek. Adódott egy jónak ígérkező lehetőség, a Mozgóképforgalmazási Vállalat Központi filmraktára., ahol a munkaidő is kedvező volt a számomra és a filmtől sem szakadtam el.

Egy, számomra örökké emlékezetes estén, 1960. januárjában Kovács Laci bácsi érkezett, táskáját alig bírta összefogni, arcáról örömet lehetett leolvasni. "Joszif Cukil Pistal - gyerekek csak! Ma a megyei Tanácsnál jártam és az egyetlen jó munkájáért kaptam valamit". - A táskájából egy barna dobozt tett az asztalra. Lassan kinyitotta, s mi nem hittünk a szemünknek, egy 16 mm-es filmfelvételt kaptunk. Nem volt új, de üzemképes.

A gép alapos tanulmányozása után, néhány nap múlva filmet vásároltunk hozzá. Az első felvételeket Benke Sándor, a fotó-szakkör vezetője készítette a kultúrotthon helyiségeiben, én voltam a fővilágosító. Nagyon hamar vége lett a 30 méter filmnek, melyet másnap reggel leadtunk előhívásra Pesten a laboratóriumba. Csak egy hét múlva mehettünk érte. Nagyon hosszú volt az a hét, de elkészült. Először áttekereseltük nagy orsóra a filmet, szép lassan, hogy meg ne sérüljön, sokszor meg-meg állva kézben a fény felé tartva néztük, hogy van-e rajta valami? És volt...

Megkezdődtek a filmes ünnepek. Ugyanis a filmezés nem volt olcsó mulatság, ezért csak a május elsejei, augusztus huszadikai ünnepségekről, a szüreti mulatságok és még néhány eseményről készülhettek felvételek, rövid terjedelmekkel.

Közben stafétabot átadásra került sor. Benke Sanyi elfoglaltsága miatt a szakkör vezetését átadta fiatalabbaknak. Így vettem át én a filmezést, Sallai Gyula pedig a fényképezést. Egymás után készültek a felvételek a Kultúrotthon életéről, eseményeiről. A fotókat tablókra raktuk, a filmeket pedig a mozi híradója után mutattuk be a közönségnek.

Néhány évig a TV Híradónál is dolgoztál. Mikor kerültél oda és mire emlékszel vissza a legszívesebben az ott eltöltött évekből?

Az 1963-as év is tartogatott számomra meglepetést. A rádióújságban felfigyeltem egy hirdetésre. A Televízió Híradó amatőr filmeseket keresett munkatársnak, külső tudósítónak. Azonnal jelentkeztem, "vizsgamunkának" a turai szüreti mulatságról készült filmet vittem. A szerkesztőség elfogadta és azon a héten, szerdán este a Híradóban le is vetítették.

Pest megyében én lettem a TV Híradó tudósítója. Hálózatot építettem ki, az érdekes eseményekről gyorsan értesültem. A későbbiekben már a szerkesztőség kért fel, hogy az ország különböző részeiben készítsék tudósításokat. Az első néhány tudósítást a Kultúr felvételeivel készítettem, s amikor a szerkesztőségben meglátták, hogy milyen "Noé géppel" dolgozom, azonnal intézkedtek. Néhány nap múlva átvehettem egy új 16 mm-es kamerát, ami állandóan nálam volt készletben és használatban. Dolgoztam komolyabb filmfelvétel is, ilyen volt az Arriflex 16.

A budapesti munkahelyemen egy napon csörgött a telefon. A TV Híradó főszerkesztője engem keresett. Az volt a kérése, hogy másnap vállaljam el a Híradó ügyeletes operatőri munkáját. Elvállaltam. Azon a napon három riportom ment az esti Híradóban, mindegyik után kiírták a nevemet a képernyőre.

Persze, nem ment ez ilyen könnyen, mint ahogy elmondom. Amíg ez így összejött, sok tanfolyamot kellett elvégezniem. A segédoperatőri vizsgát jeles eredménnyel tettem le.

A Híradó-tudósítás mellett operatőri munkát végeztem az ipari, a sport és a művészeti osztályoknak, sőt saját kisfilmet is készítettem a dinnyésekről "Dinnyések között", majd a turai Zsiga Ilon néniéről "Ilon néni virágai" címmel 8-8 perces időtartalommal. Ezeket én írtam, forgattam, rendeztem.

Sajnos a munkahelyemen - az ottani változások miatt - nem nézték "jó szemmel", hogy sokat elmentem filmezni és családi okok is közbeszóltak, így turai munkahelyre jöttem. A filmezés nem szakadt meg. Évente egy-két rokon lakodalomban, a termelőszövetkezet eseményeiről kellett felvételeket készíteni. Az Országos Mezőgazdasági kiállításra húsz perces filmet készítettünk "Termelőszövetkezet a Gátja mellett" címmel.

Ebben az időben nem igen dolgoztam a Művelődési Házban, 1983-ban a karácsonyi műsorba felújították a "Csáki bíróné"-t, melyet 1984. január 4-én felvettünk Super 8-as színes, hangos filmre. A bemutatója a hagyományos batyus-bálon volt, ahol nagy sikert aratott. A siker egyik titka - a produkció mellett - a "hangos film". Nagy munka volt az éneket, beszédet a képhez "illeszteni" amatőr eszközökkel. De megértel!

Mikor ismerkedtél meg a videózással? Mióta van a községnek video kamérajá?

Közeleli rokonom, Szilágyi László 1986. november egyik estéjén felkeresett, kezében egy féhéren csillogó bőrdöndőt hozott egy Panasonic M-3 videokamera rekordert tartozékokkal. Laci készített néhány perc felvételt a szobában, majd a készüléket a TV-hez kapcsoltuk és megnéztük mit vett fel.

A következő évben volt unokatestvéremék lakodalma, erre az alkalomra elkértem a kamerát és elkészítettem az első videós felvételeimet. Ez a munkám olt a "video-szentelésem", most már videós lettem.

A faluban csak ez az egyetlen video kamera volt több éven keresztül. Egy-két falubeli eseményre elkértem Lacitól, azzal a gondolattal, hogy a TSZ és a falu vezetőinek a fantáziáját "megmozgassam" azért, hogy a községnek is jó lenne egy kamera... Nem sikerült...

Több évnek kellett ahhoz eltelni, hogy 1990. februárjában videós vágyam teljesüljön. Sára Ferenc tanácselnökkel együtt rendeltük meg Budapesten a Váci utcai Ofotérben a Panasonic M-7-es kamerát, melyet egy hónap múlva meg is kaptunk. A próbafelvételek a hagyományos Batyus-bál előtti megemlékező koszorúzásról készültek a turai temetőben, majd az esti műsor került az esti kazettára.

Együtt figyeltük a község eseményeit Gólya Józseffel, a Művelődési Ház akkori gondnokával, no meg Sára Ferenc adta a diszpozíciókat a forgatásokra.

Hogyan született meg a "TURAI VIDEO MAGAZIN" és a "BARTÓK VIDEO STÚDIÓ"?

Előbb a stúdió született meg. A kamera vásárlása után hazafele a kocsiiban döntöttük el, hogy Művelődési Házunk névadójáról, Bartók Béláról nevezzük el. Mos már - a 27. turai video magazin után így visszagondolva -, mondhatom, egyszerűen. Magától érthető volt, hogy a felvett eseményeket, műsorokat jó lenne közzé tenni. Ez vezérelt abban, hogy műsoros kazettákat szerkesztünk, feliratozva és a szükséges zenei aláfestéssel. A "névadáskor" többféle név került szóba, végül is a "Turai Video Magazin" lett elfogadva. A két-három órás magazinokat a község könyvtárból lehet kikölcsönözni (átmásolni), kazettánként 100 Ft-ért. Remélem néhány éven belül már egyszerűbben és gyorsabban, kábel-telvízió nézhetik községünk lakói a felvételeket.

Hogyan készülnek a Magazinok? Mennyi időt töltesz el a vágásokkal?

Többféleképpen, de nem "kaptafára". Döntő meghatározója az esemény! Van olyan magazin amelyen nyolcféle téma van, és van olyan amelyen két-három, de van amelyik csak egyet dolgoz fel. Az utóbbira példa a "TURAI JÚNIÁLIS", vagy a "SZENT ISTVÁN NAP TURÁN". Az egy-két témás magazinok rövid áttutási idővel készülnek s kerülnek a megnézni kívánókhöz.

Több szerkesztővel dolgoztam, illetve dolgozom, akik az események, műsorok rendezői is egyben. Elképzelésüket elmondják vagy papírra leírva átadják s ez alapján készülök a felvételekre. A felvett anyag megnézése után dől el, hogy mi kerül átjátszásra, mit kell kivágni, az anyagok milyen sorrendben kerülnek a mozgóba, s annak mi lesz a címe. A főcímeke gyors elkészítésében a fiam, Benke Zoltán segít sokat. Ő állítja össze számítógépén, ezután átjátsza videokazettára, s én a kész feliratokat oda "ültelem" be, ahová kell.

A vágások sokkal tovább tartanak, mint a filmnél, hiszen itt oltót használni nem lehet. A vágás csak képletes, mert nyomógombokkal lehet csinálni, figyelve a hangot a képhez képest és fordítva. A kezdetekben ez nagyon sok időt vett igénybe, de most már hat-nyolc óra alatt elkészül egy három órás video magazin vágása, persze, ha lehet, már a gépben, felvételkor a kamera indításával és leállításával igyekszem elvégezni. A különleges vágások sem okoznak gondot, pedig nincsenek modern technikai berendezéseink erre a célra.

Nemcsak operatőr, hanem "dokumentum-őr" is vagy. Komoly film és video dokumentumaid vannak az elmúlt 30 év eseményeiről. Kérlek beszélj erről. Milyen felvételek ezek? Milyen eseményekről készültek?

A gyűjtemény felvételeinek több mint 90 %-a saját felvételeim, de vannak olyan felvételek melyeknek én sem ismerem, hogy kivette fel. Nagyon sok esemény van a régi időkben is némelyik csak nagyon rövid, de turai emlék.

A teljesség igénye nélkül megpróbálom ezeket ismertetni. Az un. "ünnepi" felvételeken kívül mondok néhány érdekes eseményről készült felvételt: 1963. turai árvíz, strandépítés elkezdése a hőforrás mellett, a mezőgazdasági szakközép iskola építés elkezdése és megnyitása, az ötvenes évek elején tartott kultúrversenyről és aratóünnepéről van néhány kocka, és egy májusi szerená és egy népművészeti kiállítás a kastély (pálmaháza). Nemrég került hozzám a legöregebb felvétel, amely 1943-ban készült a turai urasági fánasban tartott "Szívtestőr tábor" életéről. 1967-ben rögzítettem a turai búcsút, melyet most a 26. magazinban megnevezheti mindenki. A régi felvételek a következő magazinokban majd láthatók lesznek az új felvétel között. De folytatom tovább. Színijátásról a "Debreceni lunátikus" próbáról és előadásáról készült csak felvétel. Néhány pernyi anyag van arról amikor a TV "Röpülj Páva" műsorát Turáról közvetítették. A turai hőforrás tizedik évfordulója idején készített Magyar Híradó felvételben többen nyilatkoznak "Miért nem lépnek azért, hogy hasznosítsák". Van egy rövid részletem a "Kórhinta" című filmből, ahol Szaszko Józsi bácsi citerázik, és a "Fagyoszentek" című filmben az akkori együttes egy-két percet szerepel. Az együttesről és népművészeinkről is készítettem felvételeket. Ott voltam 1961-ben Gödöllőn a népiegyüttesek találkozásánál, majd 62-ben Cegléden is. A hagyományörző gyermekeket is lefilmeztem amikor Csorba Verka néniéknél gyermeklakodalmat rendeztek, nem is egyet, hanem kettőt, a másodikat az IBUSZ vendégeinek. Megjegyzem Mackó Marika itt kezdte a hagyományörzést. A hétköznapiakat sem hagytam el a felvételek sokaságából, többször felkerestem a termelőszövetkezetekben dolgozókat munkaközben is. Ezeket kívül még harminchat rokoni lakodalmamban rögzítettem az ifjú párok boldog napjának eseményeit. Megemlítem hogy a salárdi felvételeim sem elhanyagolhatóak azok is kitesznek közel órára műsoridőt.

Az elmúlt három év már nem a filmé, hanem a videoé, még több műsoridőben. Eddig 27 összeállított turai video magazint adtam le a nagyközségi könyvtárba, több mint 80 órányi időtartamban. Ezeket most had ne soroljam fel, hiszen ez olyan közel van még hozzánk, hogy szinte mindenki emlékszik rá, hogy hol voltam ott video kamerával, ezek mind megjelentek a magazinokban, (és a magazinok műsorlistáját hamarosan közöljük).

Még elmondom, hogy a képfelvételek mellett sok archív hanganyagom is van ezek nagyrésze igaz, hogy több évtizede turai együttes, és népművészeinkről készült saját és a rádió, TV felvételekből rögzítettem.

Úgy tudom, hogy nagyon készültél Kovács László, Kossuth díjas népművelő halálának 30. évfordulójára. Hogyan sikerült a film-összeállításod a megemlékezésre?

Valóban nagyon készültem erre a napra, erre az évfordulóra. Még 1991. december elején beszélgettünk Tóth S. Jánossal, a Művelődési Ház megbízott igazgatójával, hogy a 92-es farsang napján, február 29-én lesz Kovács Laci bácsi halálának 30. évfordulója s ezt valahogy meg kellene ünnepelni. Én már akkor mondtam neki, hogy készítek egy video összeállítást. A januárban indult szervezés (Tóth József, Sára Ferenc, Tóth István irányításával), szerintem nagyon szépen összejött a program. (A Turai Hírlap 1992. áprilisi számában olvasható bővebben erről).

Rendhagyó farsangi ünnep volt ezen a napon Turán. Este került sor a 11 perces videos emlékezésre. A filmet én nem értékelhetem, csak annyit tudok mondani, hogy amikor az összeállítás végére érve elsötétült a televízió képernyője, nagy tapsot kaptam. A szünetben sokan gratuláltak, a család tagjai nagyon megköszönték, hogy ilyen szépen emlékeztem.

Melyik munkádra, munkáidra emlékszel legszívesebben vissza?

Nem tudok választani. Mindegyikre. Ha ismét kezembe kerül egy régi film, vagy néhány évvel ezelőtti video felvétel, akkor az újból egy új élmény; emlékek sokaságát idézi fel. A sok közül talán az első önállóan forgatott filmre, az első TV tudósításra emlékszem vissza legszívesebben. De folytathatnám az "Ilon néni virágai" c. filmmel, a vácrátóti Botanikus kertről készült tudósítással, a "Csáki bíróné" c. hangos filmmel.

Video témában, az 1990-ben készült "Fonás-szövés" c. film, amely a Galgamenti Népművészeti Találkozón az első helyezést ért el. Nagyon jól összejött a Plebánia felszentelésével foglalkozó video magazin. Amikor az első TURAI JUNIALIS műsorait forgattam még nem tudtam, hogy felvételeim eljut az egész országba a televízió kerestül a "Szabadság-ünnep" című összeállításban, melyet egy év múlva, 1992. július 2-án mutatott be a TV.

Ezek elismeréseként is, az idei augusztus 20-i ünnepségen - válladon a video kamerával - jutalmat vettél át a Polgármester Úrtól. A kitüntetéshez gratulálók és további sok sikert kívánok.

Kuti J.

Pataki pásztortüzek

HAGYOMÁNYÖRZŐK TALÁLKOZÓJA

Augusztus 15-22. között rendezte meg a Hagyományörző Pro Patria Szövetség a Magyarok III. Világtalálkozója társrendezvényeként Sárospatakon I. Testvértalálkozóját, melyen a hazai csapatok küldöttein kívül részt vettek a határon túli magyarság képviselői is. Ugyanítt és ugyanekkor nyílt meg a Pro Patria Kollégium, melyen a Felvidéken, Erdélyben, Kárpátalján, Vajdaságban működő hagyományörző csapatok vezetői, szervezői - mintegy 30-an - kaptak útravalót a munkához, új közösség szervezéséhez.

A gyerekek három csoportban sajátos programokkal ismerkedtek meg Patak és a Zemplén történelmi és naprajzi emlékeivel, értékeivel, ugyanakkor többségük 6rs- és törzsiszti próbát tett. A Galgahévízen megalakult "Igric" tagozat a vidéken tett kutatóutakat, majd népi sportjátékokban versengett. A "Vándordíjakok" Füzér várában Szentkorona kereső történelmi játékot szerveztek a találkozó többi tagjának; ugyanis ebben a várban rejtgették, őrizték egy időben Szent István koronáját.

Az országos és egyben "nemzetközi" magyar gyermektalálkozón ifj. Takács Pál csapatvezetővel hat "galgás" nemcsak a tábor építésében vett részt, de az esemény fénypontján - az augusztus 20-i ünnepségen - átvették Rakó József elnöktől a csapat munkáját megbecsülő kitüntető zászlót is. Ugyan ők vitték a füzéri várban font koszorút Il. Rákóczi Ferenc szülőházához, a szlovákiai Borsiba. Az ünnepségen a galgás táborban vendégeskedő erdélyi gyerekek által faragott székelykaput és baráti üzenetüket adták át a találkozóznak.

A 20-i ünnepségen avattuk fel a magyar gyermekek egymásra találásának, a barátság aranyzálat füzőgetők jelképét, a Testvércaput és a Hármashalmot, ahová a határon inneni és túli gyerekek szülőföldjük egy-egy rögét, marék földjét hozták el a galgások Turáról a honvédsírról, Galgahévízről a Rákóczi-fa helyéről és a Galga forrásától hoztak földet. Megható volt három vajdasági lány esete: miután megtudták a Háromhalmot alapítását, hazairtak, s a szülőik levélben küldtek otthonról, a szülőföldről rögöket. Azt mondta Sárospatak polgármestere, hogy mindez kifejezi Magyarországot és a világ magyarságát, megerősíti összetartozásukat.

Az értékelő záróösszejevetelt Szarvas László, a szövetség titkára vezette, akinek szerkesztésében a találkozózn megjelent a Juliánusz újság is, melyben többször szót kaptak földjeink is.

A szövetség ez évi legnagyobb eseményéről többször beszámolt a tévé, s a Magyarok Világszövetsége megbízásából dokumentumfilm is készült.

A legkedvesebb emlék valószínűleg mégis a Bodrog parti pásztortüzek dalos-könyves emlékfénye marad a több mint százötven résztvevőnek.

Békési István

KARATE TANFOLYAM INDUL

TURÁN

Mikor megkérdezik, mi a karate, az emberek többnyire arra gondolnak, hogy cseréphalmok, deszkák töréséről van szó; ritkábban, hogy az a karate technikákkal történő küzdelem; még kevesebben, hogy a karate az egyik alkalmas módszer az ember fizikumának, jellemének, akaratának, erkölcsének fejlesztésére, Meditatív jellege pedig a helyes gondolkodásmódot segítheti elő.

A karate szó szerinti fordításban üres vagy fegyvertelen kezét jelent. A karateka (=a karatét gyakorló személy) tehát megtanulja pusztá kézzel legyőzni ellenfelét, megvédeni önmagát. Általános magatartásában azonban mindig tartózkodik a tettelegességtől.

A karate gyakorlás eljuttat mindenkit arra a szintre, hogy alkalmi bizonygatásokban, erőfítogatásokban soha ne vegyen részt, és csak szabályos keretek közt edzésen, versenyen, övvizsgán stb. - mutassa meg felkészültségét. Nagyon remélem, hogy Turán is minél több gyermek és fiatal fog megismerkedni ezzel a kemény, de szép sporttal, ami növeli akaraterejét. A rendszeres testedzés szellemileg, fizikailag frissen tartja.

Az induló tanfolyam tudásanyagának gerincét a KYOKUSHINKAI karate adja majd, de az edzés repertoárjának bővítése érdekében egy-két judóval foglalkozó tréning is lesz.

A KYOKUSHINKAI Karate 1973-ban jelent meg Magyarországon, és ma kb. tízezer gyerek és felnőtt gyakorolja különböző szinten. Ennek a szakágnak egyes technikai elemeit a honvédség és a rendőrség különlegesen kiképzett alakulatai is használják. Az edzéseken és a versenyeken statisztikailag meccsenhatóan kevesebb sérülés van, mint egy labdarúgó, vagy kézilabda meccsen!

Én magam 1983 óta karatézom a Kóbánya S.C. versenyzőjeként. Hét évig vezettem edzéseket Isaszegen, és most itt Turán remélem alkalmam lesz tovább folytatni az oktatást, miben segítségemre lesz társam, Hodunov Eduárd I. KYU-s karateka is.

Abban a reményben fejezem be ismertetőmet, hogy az edzéseken minél több gyerekkel, fiatallal és talán még szülőikkel is megismerkedhetek majd. Az edzéseken való részvétel hat éves kortól ajánlott, felső korhatár nincs. Az érdeklődőknek részletesebb tájékoztatást majd az első edzésnapon adok.

Galló Zsolt
4.KYU

TSZ-TAGOK, FIGYELEM!

A Földművelésügyi Minisztérium tapasztalata szerint a mezőgazdasági termelőszövetkezetek egy részében a vezetőség információ visszatartásával, illetőleg a tagság félrevezetésével akadályozza az átmeneti szabályokról szóló 1992. évi II. törvény végrehajtását, a szervezeti változásoknak, elsősorban a kiválásnak a törvényben biztosított lehetőségek szerinti megvalósítását.

A minisztérium ezért szükségesnek tartja nyilvánosságra hozni a következőket:

Az 1992. évi II. törvény lehetővé tette a tagok számára, hogy

- egyénileg, vagy csoportosan kiváljanak a szövetkezetből;
- a szövetkezet vagyonából a rájuk jutó részzel szabadon, saját elhatározásuk szerint rendelkezzenek;
- a kiváláshoz nem kell a közgyűlés jóváhagyása, amely megkönnyíti a döntést a kiválni szándékozók számára;
- a kiválással összefüggő vagyonátruházás adó- és illetékmentes.

Ezt a lehetőséget a törvény csak az átmeneti időszakban biztosítja, ugyanis az új szövetkezeti törvény (1992. évi I. tv.) a kiválásra már nem ad lehetőséget. Tehát 1993. január 1. napját követően, az üzletrész-tulajdonosok csak üzletrészüik értékesítése esetén juthatnak hozzá annak értékéhez.

A vagyonmegosztás kérdésében a közgyűlés nem hozhat kiváló tagokra sérelmes határozatot, a szövetkezet terheit csak a rájuk jutó vagyon arányában kötelesek vállalni, amelyeket garantál a törvénynek az a rendelkezése, hogy a sérelmes közgyűlési határozat 30 napon belül a bíróság előtt megtámadható.

Felhívják a szövetkezeti tagság figyelmét arra is, hogy az 1992. évi II. törvény földtulajdonhoz juttatta a föld nélküli tagokat és az alkalmazottakat is, amelyet az ingatlan-nyilvántartásban részarány tulajdonként be kell jegyezni, s a tulajdonos kérésére ki kell adni.

Amennyiben a szövetkezet új típusú szövetkezet marad, a tagság az így megszerzett földtulajdonjogát nem veszíti el. Részvénytársasággá, illetve kft.-vé történő átalakulásnál a tulajdonosok megfelelő informálása hiányában - a tagok valós szándéka ellenére - olyan közgyűlési határozatok is születhetnek, melyek szerint a tulajdonosok apportként beviszik a termőföldtulajdonukat a gazdasági társaságba. Ez viszont azzal a következménnyel jár, hogy termőföldtulajdon helyett kft. üzletrész, illetve részvénytulajdonnal fognak rendelkezni. Így az érdekeltek a termőföldtulajdonukkal többé nem rendelkezhetnek. Az rt. vagy kft. tönkremenetele esetén vagyonukat a volt földtulajdonukkal együtt egészben vagy részben elveszthetik.

*Új Magyarország
(1992. augusztus 8.)*

ELADÓ

Domonyvölgyben panorámás, 800 m²-es telek, 30 m²-es faházal (alápincézett), a horgásztóttól 200 m-re. Villany van.

ÉRDEKLŐDNI

Gödöllő, Nyisztor tér 3/B. I/6. Telefon: Valkó 118

RÖVID HÍREK

Szeptember elsején, kedden volt az első tanítási nap az iskolában.

Az idei tanév rendje:

Az első félév január 31-én ér véget.

A téli szünet december 19-től január 3-ig tart.

A tavaszi szünet április 2-án kezdődik és 13-án ér véget.

Utolsó tanítási nap: 1993. június 11.

* * *

Szeptember 14-én volt az iskolában működő ifjúsági tagozat évnitője. 5-6. összevont, 7. és 8. osztály indult az idén. A tagozat összlétszáma 62 fő. Galgahévízről, Zsámbokról, Aszódról, Domonyból bejáró fiatalok is tanulnak nálunk. A tanórak minden kedden, szerdán és csütörtökön 14.45-kor kezdődnek, és 18.30-kor érnek véget.

* * *

Szeptember 21-én volt a Kaszinó téri iskolában bevezetett háziasszonyképző szakiskola ünnepélyes átadása. A 29 szakiskolás leány boldogan vette birtokba az igényesen átépített és felszerelt iskolát. Az átalakítás 2.5 millió Ft-ba került.

* * *

Október 1-én megtartottuk az "Idősek Világnapját". A szociális otthon lakói meghatódva fogadták a kedves műsort, majd a művelődési házban került sor az idősek köszöntésére.

* * *

Az október 23-i ünnepség: a megemlékezés október 22-én 19 órai kezdettel a piactéri hősi emlékműnél lesz, előtte 17 órától koszorúzás az első világháborús emlékműnél. (Rossz idő esetén a megemlékezést a Művelődési Házban tartjuk.)

FÖLDÜGYI TÁJÉKOZTATÓ

Képviselő-testületünk a Földrendező Bizottságba való közreműködéssel az alábbi személyeket bízta meg:

Lukács Gábor	Bartók tér 20.
Benke Gábor	Kossuth L. u. 29.
Sára András	Kossuth L. u. 48.
Tóth Gál József	Petőfi tér 44.
Tóth Mihály	Kossuth L. u. 53.
Seres János	Kossuth L. u. 151.
Lukács Pál István	Petőfi tér 4.
Tóth István	polgármester

A bizottság szervezésében két alkalommal találkoztunk a kárpótlásra jogosultakkal. Első alkalommal azokkal, akik a kárpótlásként megszerzendő földet maguk (vagy családjukkal) kívánják megművelni.

A második alkalommal azokkal találkoztunk, akik a megszerzett földet a TSZ-nek (vagy utódjának) szeretnék bérbeadni.

Mindkét megbeszélésen jelen volt Kiss Miklós Úr a TSZ megbízott elnöke, aki a felmerült kérdésekre adott szakszerű kimerítő válaszaival segítette a megjelentek gondjainak megoldását.

Szeptember 29-én a bizottság tagjai közül négyen a Kartalon megtartott árverést is megtekintettük, hogy az érdeklődőknek az érintetteknek pontosabb információt tudjunk adni.

Az elhangzottak alapján a bizottság véleménye az, hogy október 15-ig várjuk meg a kárpótlási jegyek (értéstervek) kiküldését, ezt követően a jegyeket már átvett lakosokkal egy újabb megbeszélést tartunk.

Ezen a megbeszélésen - ha elegendő kárpótlási jegy áll a lakosság rendelkezésére - már az árverés időpontját is meghatározhatjuk.

Mindenkit szeretnénk megnyugtatni, hogy a bizottság a törvényadta jogaival élve figyel arra, hogy ne legyenek "kimazsolázott" területek.

Igen sok egyeztetésre lesz még szükség, hogy a földárverésnél minden rendben legyen, ezért szíves türelmüket kérjük.

*Tóth István
polgármester*

A Turai Hírlap vásárlási helyei:

Nagyközségi Könyvtár, Posta, Vasúti élelmiszer üzlet,
Piac Tér (Átsné), Takarék Szövetkezet,
Éliás Zoltán Tura, Petőfi tér 7.

TURAI HÍRLAP - Közéleti Havilap - II. évfolyam 10. szám

Kiadja a Turai Polgármesteri Hivatal

Felelős kiadó: Tóth István polgármester

Nytsz.: B/BHF/567/P/91.

Szerkesztőbizottság: Erdélyi Ágnes, Káina Tibor, Kőles Mihály
Sára Mihály

Felelős szerkesztő: Kuti József

Levél cím: Polgármesteri Hivatal, 2194. Tura

Készült: 500 példányban a RO-LA Kft. nyomda üzemében Valkón

Felelős vezető: Rózsavölgyi Sándor

Műszaki vezető: Czifrok Ferenc

Szedés, tördelés: Jandura István Gödöllő Éva u. 11.